

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 694/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Arendackým, [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžr 160/2012 zo 6. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2014 faxom a 4. marca 2014 poštou doručená sťažnosť Základnej organizácie Slovenského zväzu záhradkárov [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36

ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžr 160/2012 zo 6. novembra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli spolu s inými osobami žalobcami v konaní vedenom pred Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 1 S 185/2009. Predmetom tohto konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Krajského pozemkového úradu v Bratislave (ďalej aj „žalovaný“) č. 1275/161/07/2009 z 3. septembra 2009, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcov a potvrdil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu ■ ■■■■■■ č. 2008/4967/1225-15/07-TKA zo 14. augusta 2008, ktorým tento zamietol návrh na vyporiadanie vlastníctva k pozemkom nachádzajúcim sa v špecifikovanej záhradkárskej osade.

Sťažnosť sťažovateľov sa týka rozhodovania o náhrade trov konania pribratých účastníkov.

V predmetnej veci rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 1 S 185/2009-168 z 5. mája 2011 tak, že žalobu žalobcov (medzi nimi aj sťažovateľov, pozn.) zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 142 ods. 1 OSP tak, že priznal náhradu trov právneho zastúpenia a zároveň vyčíslil tieto trovy, ktorých sa náhrada týkala.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia a tiež právna zástupkyňa pribratých účastníkov konania.

O odvolaniach rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 10 Sžr 101/2011 z 23. mája 2012 tak, že rozsudok krajského súdu z 5. mája 2011 potvrdil vo veci samej.

V časti výroku o trovách rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo vymedzenej časti konanie o odvolaní zastavil.

Po vrátení veci rozhodol krajský súd uznesením č. k. 1 S 185/2009-231 z 20. septembra 2012 tak, že pribratým účastníkom konania náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu podali pribratí účastníci odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením zo 6. novembra 2013 tak, že uznesenie krajského súdu z 20. septembra 2012 zmenil a žalobcov zaviazal povinnosťou spoločne a nerozdielne nahradiť trovy právneho zastúpenia v prvostupňovom aj odvolacom konaní pribratým účastníkom v špecifikovanom rozsahu.

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej uvádzajú:

„V predmetnej veci Najvyšší súd SR bez bližšieho odôvodnenia správnosti takéhoto postupu, zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu o náhrade trov konania, v podstate s jediným argumentom, a to, že prvostupňový súd bol názorom odvolacieho súdu viazaný. Odvolací súd však ani v sťažnosťou napadnutom rozhodnutí, ani v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí nijako nevysvetlil, prečo by zúčastnené osoby mali mať v prípade úspechu v spore právo na náhradu konania.

Preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov má samostatnú povahu, preto aj správne súdnictvo má samostatnú povahu (§ 246c ods. 1 prvá veta OSP). Konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupov podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je špecifickým konaním. Z týchto dôvodov väčšina procesných inštitútov je v správnom súdnictve upravená osobitne a odlišne od všeobecného súdnictva.

Použitie iných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku prichádza do úvahy len analogicky na základe ustanovenia § 246c ods. 1 prvá veta OSP, podľa ktorého pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Primeranosť znamená obdobné použitie, t. j. analogickú aplikáciu všeobecných ustanovení OSP, ustanovení o konaní v prvom stupni a ustanovení o opravných prostriedkoch. Primeranosť použitia týchto ustanovení je limitovaná účelom a cieľom správneho súdnictva (§ 244 OSP) a so zreteľom na tento účel ich treba aj aplikovať a vykladať.

V správnom súdnictve v konaní o žalobách rozhoduje súd o náhrade trov konania predovšetkým podľa § 250k ods. 1 OSP, podľa ktorého ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania; môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Ide o osobitné ustanovenie, ktoré upravuje iba právo na náhradu trov konania úspešného žalobcu a v odseku 1 v podstate vylučuje primerané použitie § 142 OSP, hoci úspech v konaní sa u žalobcu posudzuje rovnako ako pri použití § 142 OSP (NS SR 5 Sžp 14/2011).

Z uvedeného je zrejmé, tak ako to konštatoval aj prvostupňový súd, že podľa § 250k ods. 1 OSP v konaní o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov náhradu trov konania možno priznať len úspešnému žalobcovi.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť aj ďalší záver judikatúry NS SR, a to že nemožno od žalobcu spravodlivo žiadať, aby nahradil trovy vzniknuté účastníkovi, ktorého súd priberie podľa § 250 ods. 1 veta druhá OSP do konania, hoci žalobca jeho pribratie do konania sám ovplyvniť nemohol. To platí obzvlášť v prejednávanej veci, v ktorej v skutočnosti nebol žiaden dôvod na pribratie ďalších účastníkov do konania. Samotné súdne rozhodnutie a prípadné zrušenie rozhodnutia správneho orgánu sa totiž nijako nemohlo dotknúť hmotných práv týchto osôb, keď tieto by aj naďalej boli vlastníkami predmetných pozemkov a k zmene vo vlastníctve by mohlo dôjsť až v neskoršom priebehu správneho konania. Za daného stavu a v danom štádiu správneho konania teda nemohli byť práva osôb, ktoré súd pribral do konania, nijako dotknuté.

Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí uviedol, že vyššie uvedený právny názor o nemožnosti priznania náhrady trov konania zúčastneným osobám nie je ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR, ale poukázal aj na existenciu odlišného názoru

v rozhodovacej praxi NS SR. Sťažovatelia musia v tejto súvislosti namietať, že takéto konštatovanie nie je spôsobilé riadne odôvodniť postup a rozhodnutie súdu, pretože samotná skutočnosť, že existujú v rámci rozhodovacej praxe NS SR dva odlišné právne názory, nemôže byť dôvodom pre rozhodnutie vo veci.“

Sťažovatelia poukazujú na judikatúru ústavného súdu (napr. III. ÚS 192/06) a tiež na relevantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veciach Beian proti Rumunsku, Baranowski proti Poľsku a Sovtransavto Holding proti Ukrajine, týkajúcich sa princípu právnej istoty pri rozhodovaní všeobecných súdov v skutkovo a právne rovnakých alebo zhodných veciach, a tiež o možnosti vysloviť porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v prípade rozdielnej judikatúry najvyššej súdnej inštalácie v skutkovo zhodných, prípadne podobných veciach.

„Najvyšší súd SR tak svojou neurčitosťou v judikatúre rozhodol o uložení povinnosti sťažovateľom, zatiaľ čo iným osobám nachádzajúcim sa v rovnakej situácii takéto povinnosť uložená nebola. V súlade s právnym názorom Európskeho súdu pre ľudské práva teda možno konštatovať, že ide o porušenie čl. 6 (1) Dohovoru.“

Na tomto základe sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom „o porušení základných práv sťažovateľov garantovaných mu čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 6. novembra 2013, sp. zn. 10 Sžr 160/2012 zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o

ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietajú, že všeobecné súdy mali v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pri rozhodovaní o náhrade trov konania aplikovať výlučne § 250k ods. 1 OSP. Sťažovatelia argumentujú, že podľa tohto ustanovenia môžu súdy priznať právo na náhradu trov konania len žalobcovi, ak mal úspech v konaní. Táto špeciálna úprava vylučuje aplikáciu ustanovení tretej hlavy tretej časti Občianskeho súdneho poriadku o trovách konania a ich náhrade.

Podľa § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 226 OSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Podľa prvej vety § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 250 ods. 1 OSP súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 250k ods. 1 OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu podľa § 250j ods. 3, súd žalobcovi prizná úplnú náhradu trov konania. Môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Základnou zásadou uplatňovanou pri náhrade trov konania je zásada zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu). Účastník konania, ktorý v konaní uspel, má nárok na náhradu trov tohto konania. Zásada zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) je vyjadrená aj v § 250k ods. 1 OSP. Je potrebné pripustiť, že toto ustanovenie výslovne neuvádza právo na náhradu trov konania žalovaného v prípade neúspechu žalobcu. Zákonodarca zjavne reflektoval na to, že žalovaným v tomto type konania bude správny orgán v zmysle § 244 ods. 2 OSP, ktorého rozhodnutie alebo postup je predmetom prieskumu v systéme správneho súdnictva.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení zo 6. novembra 2013 zmenil uznesenie krajského súdu z 20. septembra 2012 tak, že zaviazal žalobcov, medzi nimi aj sťažovateľov, povinnosťou nahradiť trovy právneho zastúpenia pribratých účastníkov v prvostupňovom aj odvolacom konaní. Vo svojom uznesení v prvom rade poukázal na odôvodnenie uznesenia krajského súdu z 20. septembra 2012, pričom uviedol:

„Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 1 S/185/2009-231 zo dňa 20. 09. 2012 nepriznal pribratým účastníkom náhradu trov právneho zastúpenia. V odôvodnení uviedol, že podľa § 250k ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb... možno v konaní o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov priznať náhradu trov konania len úspešnému žalobcovi. Nemožnosť priznania náhrady trov konania úspešnému žalovanému, resp. účastníkom konania, ktorých súd pribral do konania podľa § 250 ods. 1 veta druhá O. s. p., by síce mohla byť chápaná ako porušenie zásady rovnosti účastníkov konania, avšak na druhej strane za súčasnej právnej úpravy nemožno od žalobcu spravodlivo žiadať, aby nahradil trovy vzniknuté účastníkovi, ktorého súd musí do konania pribrať, hoci žalobca jeho pribratie do konania nemohol sám ovplyvniť. Vychádzajúc z uvedených

zákonnych ustanovení a zásad rozhodovania o trovách konania v správnom súdnictve krajský súd pribratým účastníkom náhradu trov konania nepriznal a poukázal aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veciach sp. zn. 8 Sžo/52/2011 a 5 Sžp/14/2011.“

Najvyšší súd následne zhrnul obsah odvolaní, poukázal na § 226 OSP a uviedol svoje právne závery:

«Rozsudkom sp. zn. 10 Sžr/101/2011 zo dňa 23. 05. 2012 Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S/185/2009-168 zo dňa 05. 05. 2011 vo veci samej potvrdil a v časti výroku o trovách konania ho zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, pričom z odôvodnenia jasne vyplýva, že krajský súd vo svojom rozhodnutí nesprávne vypočítal trovy konania: „Z rozhodnutia súdu prvého stupňa nevyplýva, prečo pri posudzovaní náhrady trov konania priznal len 3 úkony právnej pomoci, napriek uplatnenému nároku na 4 úkony právnej pomoci a ako vypočítal súd prvého stupňa odmenu za zastupovanie zástupkyň účastníkov konania, keď priznal náhradu 233,41 Eur ako zastupovanie za jedného účastníka s poukazom na § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., krátenú o polovicu, pričom ona zastupovala siedmich účastníkov konania.“ Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní tak bolo uvedené nesprávnosti pri výpočte trov konania napraviť, avšak krajský súd napadnutým uznesením č. k. 1 S/185/2009-231 zo dňa 20. 09. 2012 pribratým účastníkom náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal vôbec, čím však nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu, a to napriek tomu, že nim bol v zmysle § 226 O. s. p. viazaný.

Krajský súd v napadnutom uznesení síce poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo/52/2011 a 5 Sžp/14/2011, v ktorých taktiež nebola pribratým účastníkom priznaná náhrada trov konania, avšak v tomto prípade nejde o ustálený názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď. napr. rozhodnutia vo veciach sp. zn. 1 Sžr/66/2012 zo dňa 22. 01. 2013, 6 Sžo/365/2009 zo dňa 10. 07. 2010, 10 Sžr/62/2011 zo dňa 28. 03. 2012) a krajský súd bol viazaný právnym názorom vysloveným v rozsudku sp. zn. 10 Sžr/101/2011 zo dňa 23. 05. 2012.

V prejednávanej veci dospel odvolací súd... k záveru, že pribratým účastníkom vzniklo právo na náhradu účelne vynaložených trov konania v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p.

v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p., rozhodol podľa § 220 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. tak, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S/185/2009-231 zo dňa 20. 09. 2012 zmenil a pribratým účastníkom v 2/, 16/, 18/, 19/, 21/, 24/ a 32/ rade priznal voči žalobcom náhradu trov prvostupňového konania z titulu trov právneho zastúpenia vo výške 1.057,54 Eur a pribratým účastníkom v 1/, 3/ a 34/ rade vo výške 1.232,26 Eur.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 151 ods. 1 a 5 O. s. p. a § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. tak, že pribratým účastníkom v 2/, 16/, 18/, 19/, 21/, 24/, 32/ a 1/, 3/ 34/ rade, ktorí mali úspech vo veci, priznal právo na náhradu trov konania podľa vyčíslenia ich právnych zástupcov.»

Z pohľadu ústavného súdu treba považovať za rozhodujúce, že najvyšší súd svoj právny názor primerane odôvodnil a pri aplikácii § 226, § 250k ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP nepostupoval arbitrárne, rešpektoval zmysel a účel uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Argumentácia najvyššieho súdu nie je vnútorne rozporná, predstavuje tak jeden z možných spôsobov právneho posúdenia uvedeného skutkového stavu.

Ústavný súd zastáva názor, že argumentáciu najvyššieho súdu možno považovať za dostatočnú a presvedčivú. Nemožno teda dospieť k záveru, podľa ktorého by napadnuté uznesenie, ktorým najvyšší súd zaviazal žalobcov (medzi nimi aj sťažovateľov, pozn.) nahradiť pribratým účastníkom trovy právneho zastúpenia, malo byť arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Na uvedenom závere nič nemení okolnosť, že sťažovatelia sú iného názoru. Ich odlišný právny názor totiž nemôže sám osebe bez ďalšieho zakladať porušenie práv podľa označených článkov ústavy, listiny a dohovoru.

Vo všeobecnosti platí, že pochybenia pri rozhodovaní o náhrade trov konania spravidla nedosahujú samy osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný

súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo, a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

Sťažovatelia namietajú porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru na tom základe, že im najvyšší súd uložil povinnosť nahradiť trovy právneho zastúpenia príbratých účastníkov v celkovej sume 2 554,55 €. Povinnosť nahradiť túto sumu majú všetci žalobcovia spoločne a nerozdielne. Žalobcov v predmetnom konaní bolo 25, preto v konečnom dôsledku každý žalobca má povinnosť nahradiť sumu, ktorá zjavne nedosahuje ani trojnásobok minimálnej mzdy, teda sumy, ktorá je aj vo sfére všeobecného súdnictva považovaná za bagateľnú (pozri § 238 ods. 5 OSP, ktorý ustanovuje trojnásobok minimálnej mzdy ako podmienku prípustnosti dovolania proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu vo veciach týkajúcich sa peňažného plnenia).

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že ak sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom mimoriadnych prípadoch, keď relevancia námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému rozhodnutiu v kontexte posúdenia eventuálneho porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru umožňuje dospieť k záveru, ktorý odôvodňuje vyslovenie porušenia označených práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 358/09, IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011). V posudzovanej veci takúto intenzitu pochybenia zo strany najvyššieho súdu, ktorá by dosiahla ústavnoprávny rozmer, ústavný súd nezistil, čo taktiež zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov o rozdielnej judikatúre najvyššieho súdu k otázke náhrady trov konania v obdobných veciach, ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] patrí najvyššiemu súdu (m. m. I. ÚS 17/01, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, IV. ÚS 342/2010).

Právny poriadok Slovenskej republiky upravuje mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry v § 22 zákona o súdoch. Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

Z judikatúry ESLP vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. Pre posúdenie, či rozdielnou judikatúrou najvyššej súdnej inštalácie došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, je preto rozhodujúce, či vnútroštátne právo obsahuje mechanizmus zaisťujúci koherentnosť judikatúry a či príslušný orgán tento mechanizmus fakticky a riadne využíva [pozri rozhodnutie ESLP *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. 12. 2007].

Z týchto skutočností vyplýva, že samotné konštatovanie rozdielnej judikatúry najvyššieho súdu v skutkovo podobných veciach nemôže viesť k automatickému záveru o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny alebo

práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rozhodujúce je aj to, akým spôsobom najvyšší súd fakticky využíva mechanizmus zjednocovania rozdielnej judikatúry podľa zákona o súdoch. Dôležitým kritériom v tomto smere je časový interval, v ktorom najvyšší súd fakticky využil alebo nevyužil nástroje zabezpečujúce koherentnosť judikatúry. Dĺžka tohto intervalu bude v každom prípade závislá od konkrétnych okolností, napr. od právnej a skutkovej zložitosti prípadov s rozdielnou judikatúrou, početnosti, resp. frekvencie konaní s uvedeným predmetom, a pod. Dôležitým kritériom bude aj záujem na relatívnej stabilite judikatúry najvyššieho súdu.

Rovnako tak nemožno automaticky konštatovať porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v prípade, ak vo veci, v súvislosti s ktorou existujú odlišné rozhodnutia najvyššieho súdu, sa najvyšší súd prikloní k takému právnemu hodnoteniu, ktoré je v neprospech účastníka konania. Z týchto dôvodov nemožno považovať námietku sťažovateľov v tomto smere za opodstatnenú.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2015